

A bírálóbizottság értékelése

Bónus Tibor értekezésének különlegessége, hogy a benne véghezvitt szövegközpontú interpretáció egyetlen mű rendkívül figyelmes, sokrétű és kitartó értelmezésére kerít sort, az elemzett regényhez képest többszörös terjedelemben, a posztstrukturalista irodalomtudomány legelevenebb hagyományait ötvöző mikroelemzéssel. A disszerenst kiterjedt és magabiztos tájékozódás jellemzi mind a nemzetközi bölcsélet és irodalomelmélet, mind a hazai Kosztolányi-szakirodalom terén. Az értekező tudományos erénye a tervezhetetlen szöveg-események iránti nyitottság, és az, hogy tartózkodik az allegorizáló titok-feloldástól. Mindvégig érzékeny a regényszöveg idiomatikusságára. Árnyalás iránti igényéből még akkor sem enged, ha ez olykor betoldásokkal tűzdelt hosszú mondatokat eredményez, vagy egyes regénypasszusok többszöri idézését és többirányú értelmezését teszi szükségessé. A könyv felépítése átgondolt: a hét fejezet középpontjában egy-egy kulcsmozzanat áll, amely aztán szempontok, aspektusok sokaságával egészül ki, árnyalódik, bonyolódik tovább, s ezzel az egyes fejezetek szerkezete voltaképpen leképezi az egész könyv érvvezetésének mozgását. Az értekezés legfontosabb eredményei között említhető: a regény szövegének és a főhős motivációinak titokzatosságára irányított figyelem; a perspektivizmus részletgazdag bemutatása, vagyis a testképek, taglejtések, gesztusok, tekintetek, arckifejezések vagy élőképek értelmezésére tett kitartó kísérlet, miként ezen értelmezés korlátainak kitapogatása; az *Édes Anna* önértelmező regényként való olvasási lehetőségeinek következetes és kompromisszum nélküli feltárása; az irodalmi szöveg mibenlétének, az olvasás keretfeltételeinek avatott és körültekintő számbavétele; az olvasás teherbíró képességének fokozása, valamint annak demonstrálása, hogy Kosztolányi regénye a maga rétegzettségével és összetettségével a korabeli európai próza élvonalába emelkedik. A kritikai észrevételek ellenére – ti. hogy néhány kifejezés („makula”, „camera obscura”) pontosításra szorul; hiányzik a kifejtett poétikai háttér-elmélet; a de Manra történő hivatkozások intenzitása nem megfelelő, a regény történelmi kontextusa további árnyalásra szorulna – nem változtat azon a tényen, hogy a jelölt meggyőzően bizonyította problémaérzékenységét és elmélyült elemzőkészségét, és munkája magas szinten tesz eleget az akadémiai doktori disszertációval szembeni elvárásoknak. Az MTA doktora cím odaítélését a bizottság feltétlenül javasolja.